

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a Képes Világlap-pal együtt egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz a kiadóhivatal.

FELELOS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JOZSEF
UGYVED

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája.

A decemberi 250 millió.

(V. L.) Az áruforgalmi statisztika azzal a kérelhetetlen és lesújtó adattal szolgál, hogy mi a behozott iparcikkek után esztendőnként ezermillió koronával adózunk a külföldnek. A helyzettel ismerős nemzetgazdák azt is mondják, hogy ennek a külföldre özönlő pénznek egynegyed részét decemberben izzadja ki a magyar: 250 millióra tehető az az összeg, a melyet a magyar ipar és kereskedelem decemberben a karácsonyi és újévi ajándékok révén külföldi iparcikkekből forgalmaz.

250 millió korona! Micsoda hatalmas összeg ez! Polgári agy, alig tudja a horribilis mennyiséget elképzelni! Csak néhány összehasonlító példát: Aufenberg lovag hadügyminiszter a balkáni zavar előjátékaként 68 millió korona póthitelt kért a delegációtól. Ebből kvóta szerint körülbelül 29 millió jut a magyarra. S micsoda felzudulás lett belőle! A tervezett két tudományegyetem összköltségét 7 millió koronában állapították meg és micsoda nemzeti büszkeség tört ki belőlük, hogy a magyar kulturának akkora szédítő áldozatok hozatalára képesek vagyunk. Van az országban egy félmillió tüdőbetegünk és nem tudunk számukra társadalmilag, a leglelkesebb propagandával se évenként egy félmillió koronát gyűjteni gyógyítóházakra. E példák után hogy kell sajognunk azon, hogy százmillió nagy külföldi iparcikkekért a külföldre, mely összeg ha itthon maradna, mily nagyon szolgálná a nemzeti vagyonosságot, és jólétet.

Nem az fáj nekünk, hogy az élet kényelme és kifejlesztett fényűzése karácsony és újévtájt talán erején felüli áldozatokba kergeti a magyar középosztályt, mert hisz a 250 millióból a legtöbbje őt terheli, — hanem az, hogy nem hazai ipartermék az, melyért a pénz kiömlik. Gondoljuk csak meg, hogy ha azok a gyárak, melyek a magyar fogyasztás számára külföldön dolgoznak, itt volnának nálunk, mennyi munkaalalmat teremtenének, mennyi munkásnak jobblétét szolgálnák s mennyi existencia jólétének alapját munkálnák. Éppenséggel nem volna a legnagyobb baj, hogy tőke szegény ország lévén, a külföldi tőke alapítana gyárakat. Hiszen az elhelyezkedett tőke

méltányos kamatnyereségét ki sajnálná? Azt sajnáljuk, hogy a gyárkérmények nem a mi országunkban füstölögnek és nem annyira azt, hogy a gyárosok külföldön szerzik a millióikat. Az elvesztett nemzeti vagyon leginkább abban van, hogy kiengedjük a munkaalkalmakat és ezer millió a külföld hatalmát, vagyonosságát, jólétét szolgálja.

De van-e az efféle siránoknak valamelyes foganatjuk? Bizony csak a hazafias kötelességérzet készíti tollunkat ezekre a szavakra, a siker minden reménye nélkül kiabálunk bele a sötét éjszakába és a közeli virradást igazán nem várjuk. Ha a nemzeti fellendülés korában Kossuth Lajos lángszavának nem volt sikere és Magyar Vedegete olyan szépen a közöny sarába veszett, mint az újabb kor tulipánmozgalma, — akkor mit akarsz te örök ismeretlenségben maradó szürke újságíró a magad nemzeti panaszával, hogy ne élhetetlenkedjünk már tovább, partoljuk a hazai iparterméket. Hogy nem lesz foganatja, nagyon jól tudjuk! De ha csak egy-két ház karácsonyfája alá magyar iparterméket tudott szerezni ami egyszerű szavunk, — munkánk nem esett hiába, mert a magyar iparpártolási jelszó, ha lassu, de terjedt és követőkre talál.

... Azért újságírotársaim! csak kiabáljunk bele a reménytelenség sötét éjszakájába. Hátha így hamarabb virrad!

Az új adótörvények.

Közl: Nagy Zoltán.

A jövedelemadó.

A közszolgálatban levőknél levonandók a kifizetett szolgálati díjak és nyugdíjalap járulékok. Magánszolgálatban levőknél a nyugdíjjárulékok és életbiztosítási díjak, a mennyiben azok egy adózónál 200 koronát, illetőleg a közös háztartásban adózóknál 400 koronát meg nem halad. Az életbiztosítási díjak ilyen mértékben való levonása a közszolgálatban levők kivételével mindenkinek meg van engedve. A szolgálati illetményekből eredő jövedelemből az adósságok s azok kamatai és egyéb magánjogi terhek nem vonhatók le.

A kiadások természetesen általában csak annak az évnél a nyers jövedelméből vonhatók le, amelyet terhelnek.

Nem vonhatók le a kiadott adományok, ajándékok, jutalmak, segélyek, a törzsvagyon gyarapítására, az üzlet nagyobbitására, tőkeemelésre, tőkeapaszításra, adósságtörlesztésre fordított összegek, a rokonoknak adott támogatások, a családtagok munkájának értéke,

az üzletbe fektetett tőke kamata, a családtagoktól kölcsönvett tőkék kamata, a háztartásra, a családtagok s a háztartási személyzet tartására és ellátására fordított kiadások.

A jövedelem források hat osztályba soroztattak. Ezek a következők: 1. Az erdő és mezőgazdasági üzem. 2. Az épületek hasznosértéke. 3. Az ipar, kereskedelem, bányászat s egyéb a kereseti adó alá tartozó jövedelmi források. 4. A nyilvános számadású vállalatok jövedelme. 5. A tőke és járadékjövedelem. 6. Szolgálati illetmények.

A földbirtok jövedelme önkezelés esetén a hasonló birtokért a helyben és a környéken szokásos hasznbérösszegek arányában állapítandó meg. Bérbeadás esetén a hasznbér és az azzal kapcsolatos szolgáltatások értéke adja az adóköteles jövedelmet. A hasznbérő jövedelme a fényleg elért jövedelem alapján becsülendő fel.

A házbéradó alá eső épületeknél a házbéradó alá vont hasznosérték az adóalap. Házosztályadó alá eső lakások hasznosértéke a helyi és környékbéli viszonyok szerint becsülendő meg. Az érték azonban nem lehet kisebb annál az összegnél, amely a házosztály adónak 9%-os kulcs alkalmazása mellett megfelelő.

Az ipari, kereskedelmi, bányászati s egyéb, a kereseti adó alá tartozó foglalkozások jövedelmének a kereseti adó alapján megállapított összeg tekintendő. Ebből azonban a jövedelmi adó kivételével levonandók azok a tételek, amelyek levonása a kereseti adó alá eső alap megállapításánál nincs megengedve. A hasznbérő (nem földbérő) jövedelme úgy számítandó, mintha tulajdonos volna. Ha a kivető bizottság úgy találja, hogy a kereseti adó alapjául más bizottság által kiszámított összeg a valónál kisebb mértékben van megállapítva, a kereseti adó további tárgyalásába ugyan nem bocsajtkozhatik, de a jövedelemadó szempontjából az adóalapot szabad mérlegelése alapján felemelheti.

A vállalatok jövedelmét a mérlegszerű nyereség képezi. Ahhoz azonban hozzáadandók a külön részesedések, a tartalék alapoknak az üzleti jövedelemben nem szereplő nyereségei, a mérlegben elszámolt jutalmak, az adósságok, előlegek, az alaptőke törlesztésre, az üzlet nagyobbitására, befektetésekre és tartalékalapok létesítésére fordított összegek. Az értékesítési tartalékok, biztosító vállalatoknál a biztosítási díjtartalékok mindaddig adómentesek, amíg rendelkezésük től el nem vonatnak. A nyereségből levonandó a befizetett és még fennálló alaptőke 3.5%-a, az alapszabályszerű tartalékok 3.5%-a, ide nem értve az utolsó év feleslegéből e tartalékok dotálására adott összegek, az adómentes jövedelem s azok a kiadások, a melyek nyereségből fedeztetnek, ha ezek levonása meg van engedve, a más vállalatok részvényei után élvezett osztalékok s a nyilvános számadású vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-c. 8—10. pontjai alatt felsorolt tételek, a törlesztésre fordított összegek azoknál a vállalatoknál, amelyek

bizonyos határidő leteltével ingyen mennek át másnak tulajdonába, végül azok az özszegek, amelyek a nyereséget terhelték volna, de a megadóztatott tartalékalapokból fedeztettek. Tőkevagyonból, járadékból származó jövedelem a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelem, a részvények, üzletrészek után kapott osztalék, az adómentes kötvények és záloglevelek kamata, külföldi részvények után huzott jövedelem s a postatakarékpénztári kamat.

Szolgálati viszonyból eredő jövedelem a fizetés, bér, zsold, díj, tiszteletdíj, lakpénz, lakpénz pótlék, személyi pótlék, zsoldpótlék, korpótlék, működési pótlék, jutalom, jutalék, részesedési járuléka, egyezmény vagy darabszám szerint járó díj, napidíj, természetbeni járandóság, természetbeni szolgáltatás, stóladíj, miséjövedelem, kiegészítés, állandó segély, nyugdíj, kegydíj, nevelési járuléka, nyugellátás, végkielégítés, nyugdíj megváltás. Ha az ingatlanok vagy egyéb vagyontárgyak adótartozásait a javadalmas fizeti, a szolgálati illetménynek ez a része nem veendő adóalapul. A hivatali és szolgálati kiadással egybekötött járandóságok (terhes átalányok) nem esnek adó alá. Közszolgálatban levő egyének működési pótléka, időleges napidíja, uti átalánya, lótarási átalánya, kocsiatalánya teljes összegében adómentes. Mások ilyen járandósága csak a felmerülő kiadások erejéig adómentes.

Háromszorosan számítandó a föld- és házbirtok jövedelme azoknak, akiknek az ország területén állandó lakóhelyük és háztartásuk nincsen és az ország területén a kivetést megelőző évben legalább négy hónapot nem töltenek el.

A jövedelmi adó tétetei progresszívek. 800 koronát meg nem haladó jövedelem után adó nem jár. 800 koronán felül az adó a következő: 800 koronán felül 900 koronáig 5 kor., 900 koronán felül 1000 koronáig 6 kor., 1000 koronán felül 1100 koronáig 7 kor., 1100 koronán felül 1200 koronáig 8 kor., 1200 koronán felül 1300 koronáig 9 kor., 1300 koronán felül 1400 koronáig 10 korona, stb.

Hirek.

Kunszentmárton, december 8.

ÓH ROMLOTT KOR.

Óh rothadó erkölcsök! Mi lesz a világból? Ahelyett, hogy fejlődőnk, haladnánk előre a művelődés, az erkölcs terén, vissza

fejlődünk, — hátrafelé megyünk, mint a rák és mind ezt jókedvvel, pirulás nélkül tesszük. Az élet, — ez a jó, ez a kedves, ez az élvezetes megtanít bennünket minden rosszra, — megtanít arra, hogy jó csak a — bűn rossz pedig az — erény és tiporjuk lábbal az erkölcsöt.

Az iskola van hivatva a gyermek lelkét nemesíteni, beléjótani minden szépet és jót. A gyermek lelke ekkor valóságos imádságos könyv, melynek minden lapját élvezet forgatni. És meddig tart a tiszta lélek, meddig a bűntől való irtózat? Addig, míg a gyermek az étellel meg nem ismerkedik.

Ne lopj! mondja az ötödik parancs. Hallja ezt a gyermek tanítójától mindennap. Ne kívánd a másét, mert az bűn. Már a gondolat is az, mert a gondolatot a tett követi. Fülébe cseng ez a gyermeknek minden nap, azonban kijárta az iskolákat és kezd megismerkedni az — étellel. Jó cimborák, rossz cimborák foglalják el az ifju minden idejét és ahelyett, hogy az iskolában merített ismereteit gyarapítaná, tovább képezné magát, — léhasággal tölti minden idejét, szeret ott lenni, hol vidámság mellett cseplülheti tanítóját, ki a jóra, a becsületre oktatta.

Mi viszi ifjainkat a lejtőre, a bűnre? Az, hogy amikor az életbe kikerülnek, lerázzák magukról az iskola porát, elfelejtenek mindent, amit tanultak, a tízparancsot elöltük ekkor már holt betűk, — élnek vígan és tanulnak a rossz cimboráktól, mindent, ami rossz. A példa pedig vonz. András tegnap lopott. Ezt Pista másnap utánozni akarja. A társaság végre is a börtönbe kerül.

Elmondok egy esetet. Egy gazdag fiu megnősült. A lakodalomra meghívta legjobb barátait, kikkel sok jó estét töltött együtt. Az ifjak kivétel nélkül megjelentek és vig poharazás mellett ünnepelték az ifju párt. Éjfél tájban a vőlegény násznagya egy finom ezüst cigarettá tárcát vesz elő és az illatos szivarkákkal kínálgatja a deli legényeket. A tárcsa kiürül, melyet a gazdája az asztalra helyez és kimegy, hogy cigarettákat hozzon be. Mikorra visszajön, — eltűnt a tárcsa. Keresés, kutatás, — nincs senki. A legények

isznak és dalolnak tovább, a tárcsa azonban eltűnt, mint a kámfor. A rend éber őre nem hadja annyiban a dolgot, egy gyanus ifjut megmotoznak és annak csizmaszárában megtalálják a násznagy drága, ezüst tárcáját.

Az ifju 24—25 éves, jómódu, kiről senki sem merte volna feltételezni, hogy a lopásra is képes.

Szomoru ez bizony. Nagy erkölcsi sülyedés az, mikor egy fiatal ember, k'nek megvan mindene, mit csak kíván, lopásra vete-medik.

Ezt, mint az erkölcsi érzék hiányának, — másnak nem lehet betudni. Régen kikerült az iskolából, elfelejtette mindazt, mit az erkölcsi világről tanult, minden szabad idejét a rossz cimborák között töltötte, — nem volt alkalma, hogy iskolai ismereteit bővítse, — a bűn útjára tévedt.

Mentsük meg az ifjakat! hangzik az egész országban. Egyre-másra alakulnak az ifjusági egyesületek, hogy Magyarország ifjait bizonyos időközökbe összegyűjtsék és tanulságos előadásokkal fejlesszék ismereteiket, megtanítsák őket minden jóra és nemesre.

Vármegyénkben is működik már az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület. A fiókja már meg is alakult Kunszentmártonban és a fenti eset is azt bizonyítja, hogy annak működését minél előbb meg kell kezdeni.

Nagy szükség van nálunk egy ifjusági egyletre. Vasárnaponként össze kell gyűjteni az ifjakat, fejleszteni kell elemi ismereteiket, tovább képezni, megmagyarázni nekik az élet rögös utait, elibök tártni mindazt, ami egy ifjut Magyarország hasznos polgárává tehet.

Ha az egylet megnyílik, a vasárnapokat nem a korezmában töltik el az ifjak, hanem tanulnak és talán nem fogjuk azt hallani, hogy egy jómódu fiatalember egy idegen ember tárcáját ellopta.

Ha sötét szemmel nézzük is most a jelent, bizzunk abban, hogy a romlott kor megváltozik, az erkölcsök megjavulnak és a közművelődési egylet egészséges működése kiszedegeti ifjaink lelkületéből az oda nem való gyomokat.

Távolból.

Ha most, mint régen, sok-sok alkalommal,
Előttem állnál s néznél rám merőn . . . ;
Szemem tüzének gyötrő lángolását
Érezné arcod, forrón . . . , perzselőn . . . !

Biborban égne a kicsattanásig,
Pirosló színén vérgyöngy fénylene ;
Mardosna szived sajtó dobbanása
S küzdelmes multunk titkos szelleme!

Nem mondanék én semmit vádolóan,
Többet beszélne: egy tekintetem ;
S megértenéd tán' azt a néma kérdést:
. . . Miért okoztál annyi kínt nekem . . . ?

. . . Ezt kérdeném! — bár nem tehetsz Te róla,
Ha szived tőlem önként messze vont,
S gyönyört találtál lányos csalfaságban,
Amely a lelked mélyén rejtve volt . . . !

Avagy beteltek önző vágyaid mind ;
Hogy férfi karja büszkén fonjon át ;
S arcodra hintse csókja özönét, míg
Hiába jár meg hosszú Golgothát . . . ! ?

. . . Tudom, hogy ez volt, semmi más a célod,
S mindezt elérni volt is alkalom . . . !
De arra is volt: hűséget fogadtál . . .
— Bár azt ne kellett volna hallamon!

Ne hídd azonban, hogy tán' visszavágylak!
Szívem szerelme érted rég kihűlt . . . !
Rajongó lelkem tisztult belsejében,
A csalfaságod nem lát semmi irt . . . !

Nem fáj, hogy köztünk nincs, mi összekössön,
Eredj amerre vonz a hajlamod!
. . . Érzem, ha csókban újra megfürödsz majd,
Ujabb szerelmed': ismét megcsalod . . . !

S tovább repülsz a lepke lengé szárnyán,
Mint délibáb, ha jó az este már
S az élvezett sok csóknak édenére,
Sóvárgó ajkad újból, lesve vár . . . !

. . . De lesz idő még! . . . Meglásd nemsokára,
Mikor szemedből köny se hull talán,
Csak ott pihegsz majd múltadon borongva,
Rideg magányod csendes asztalán . . . !

. . . Szeretnél sirni . . . , hangosan zokogva,
Mégbánva minden csalfaságodat
S a köny helyett a láz ragyog ki onnan,
Amelynek fénye: gyötrő kárhozat . . . !

Parázsló szived kinos mámorában,
Vigasztalást az álom szárnya ad
S megálmomod óh! azt a boldogságot.
Melynek sugára: soh'sem száll reád . . . !

Parányi.

Megnyugvás.

. . . Elfeledlek Tégedet is,
Mint annyi sok csalfa lányt már!
Minden rózsát borús őszkor,
Tudod Te is: hervadás vár;
Kósza szellő elsodorja,
A lehulló fonnyadt szirmot,
S még levél sem marad télre
Ott, ahol a virág nyílott. —

Emléked is elfeledem,
Mintha nem is lettél volna,
Az én szívem dédelgetett,
Becézgetett kis lakója ;
S ha tán fáj is: nem búsongok,
Sirni seki ne is lásson . . . !
Megnyugszom a virág sorsán,
Az örök szép elmúláson . . .

. . . Virág voltál . . . , nyíló rózsza ,
Szívem volt a melegágyad . . . !
Ott örültél egész nyáron,
A mosolygó napsugárnak,
De hogy az ősz beköszöntött,
Kitépett a szele onnan ,
S emléked is, mint a szirmok,
Ott hervad már: lenn a porban!

Parányi.

— **Vármegyei közgyűlés.** Jásznagy-kunszolgatvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor tartja rendes közgyűlését Szolnokon, a vármegyház nagytermében.

— **Állandó választmány.** A vármegyei állandó választmány a december 20-iki közgyűlés ügyeinek előkészítése végett, december hó 7., 12., 13., 17. és 18. napjain, délelőtt 10 órakor tartja üléseit Szolnokon, a vármegyház baloldali kistermében dr. Horthy Szabolcs főispán elnöke alatt.

— **Mikulás.** Pénteken, december 6-án volt a gyermeksereg nagy örömnapja: a Mikulás napja. A kis apróságok szivrepesve várták, mit hoz nekik a Mikulás, az ablakokba kitett cipők megteltek-e édességekkel, nyalánkságokkal. Bizonyára minden háznál teljesítették az apró kis emberek óhajait és a virgács mellett sok édességben volt része a gyermekseregnek. — Pénteken, Mikulás napján volt a nevenapja dr. Tancos Miklós és Kauten Miklós járásbíróknak. Dr. Tancos nevenapján távol volt, így tisztelői a járásbírósnál kitett íven üdvözölték. Kauten Miklóst a járásbírósg tesztileg üdvözölte, ismerősei és barátai közül nagyon sokan keresték fel, hogy névnapja alkalmából neki jókívánataikat kifejezzék.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Bíró Géza vásártéri tanítót a benei állami iskolához helyezte át, helyébe pedig Torkos Kálmán benei tanítót helyezte Kunszentmártonba.

— **Gondnoksági ülés.** Az állami elemi népiskolák gondnoksága 1912. december hó 11-én, szerdán délután 4 órakor tartja rendes havi ülését a központi iskola tanácskozási termében.

— **Szegély a vágóhidra.** A vármegye törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésében a Kunszentmártonban építendő közvágóhidra 1000 korona szegélyt szavazott meg az ebadó alapból. A vármegye alispánja a napokban értesítette erről a község előljáróságát, egyben felhívta, hogy a közvágóhidat minél előbb építtesse ki.

— **Mindig panasz a Máv. ellen.** Nem mulik el nap, hogy valami panaszt ne hallanánk a Máv. szolnok—kunszentmártoni vonalán. A kocsik rosszak, fűtés nincs, a vonatok mindig késnek, sőt a közönség befogadására elegendő kocsit sem adnak a vonalra. Számtalan esetben felszólaltunk már mizériák ellen, azonban eddig semmiféle intézkedés nem történt, hogy ezen a borzasztó állapoton segítsen. Legutóbb is a Szolnokról Kunszentmártonba induló vonaton csak harmadik osztály volt. Első és második hiányzott. Az első és második osztályú utasok kénytelenek voltak a harmadikon utazni, ha mindenáron utazni akartak. Hiába volt a felszólalás, a panasz, a vasutasok a vállukat vonogatták, sőt mikor a differencia visszafizetését követelték, mosolyogva legyintettek a kezükkel, mintha mondani akarnák, mehetek ezért a — pokolba. Igazán türelmetlen már ez az állapot. Egy ázsiai vasut nagyobb kényelmet ad utasainak, mint a pusztatényői. Nem hiába mondják a külföldiek, hogy mi barbárok vagyunk, Magyarország Ázsiában fekszik, — utazzanak egyszer Szolnokról Kunszentmártonig a Máv. vonalán, akkor fogják megtudni, hogy az Alföld közepén a vasut még gyermekkorát éli és vasutai az első vasutak kezdetlegességeit viselik magukon. Nagy visszaélés ez az állam részéről

a közönséggel szemben. Utazni kell, az utas lefizeti a menet-díjat és belökik egy oduba. És ez már egy félév óta így folyik. A Máv. fűtül ránk. Örülünk, hogy be nem szünteti az üzemet Szolnok Kunszentmárton között. Talán még ez is megtörténik, ha folyton panaszkodunk, azonban mi nem hallgatunk el, hanem állandó panaszkönyvet nyitunk és kérjük olvasóinkat, hogy minden panaszt juttassanak el hozzánk, hátha felszólalásainknak végre mégis foganatja lesz. Csak azon csodálkozunk, hogy vasutunk igazgatósága nem áll a talpára, hanem türi, hogy a Máv. sok pénzért, ne adjon semmit. Ha így lesz tovább is, vasutunk a legrosszabb hírű lesz az országban.

— **A kanyaró.** A kanyaró még mindig uralkodik, bár újabb megbetegedések nem fordulnak elő. Ha ez a kedvező állapot egy hétig eltart, úgy az iskolákat e hó közepén meg lehet nyitni.

— **Gyilkosság Nagyréven.** Augusztus másodikára virradó éjjel Szabó István, Szabó László és Lökös József nagyrévi legények megtámadták Timár József ösödi munkást és társait, mikor ezek elmenekültek, keresésükre indultak és Timár Józsefet botokkal és dorongokkal agyonverték. Ezt az ügyet tárgyalta december hó 5-én a szolnoki esküdtbírósg. Az esküdték verdikje alapján Szabó Istvánt 6 évi Szabó Lászlót és Lökös Józsefet pedig 3—3 évi fegyházra ítélte a bíróság.

— **Talajunk termőerejének fokozása.** Bár hazánk állatállományának értéke az utóbbi évtizedekben megnagyobbodott, bár a trágyatermelés fokozódott, mégis alig jut ma is hazánkban egy kat. hold földre több istállótrágya, mint a mennyi a 1870-es években jutott, mert azóta több mint 3 millió kat. hold rétet és legelőt törtünk fel s az uzartartást 30 %-ról 10—12 %-ra szállítottuk le. Ellenben termelésünk minden téren fokozódott s míg pl. az 1870-es években csak 16—18 millió mázsa búzát termeltünk, addig ma buza termelésünk 45—50 millióra emelkedett. Termelésünk nagy emelkedését jórészt talajunk helyesebb megmunkálásával, tökéletesebb képek használatával, a vetőmag gondosabb megválasztásával értük el, s az által, hogy az országban ez időszert 20—24000 wagon műtrágyát használunk fel. Mai istállótrágya mennyiségünkkel, s a 20—24000 wagon műtrágya felhasználásával azonban csak fél annyi tápláló anyagot juttatunk a talajba, mint a növények önmét elvonnak. S ha nem fektetünk ezentúl sem nagyobb súlyt talajunk trágyázására, úgy el fog következni nem is sokára az az idő, a mikor a termés nem fokozódni, de csökkenni fog. A gazdának legfontosabb teendője legyen ugyan annyi vagy még több tápláló anyagot visszaadni talajának mint a mennyit a növények önmét elvontak, mert csak így érhet el folyton nagyobbodó termést. E tekintetben különösen a vízben oldható foszforsav trágyákra kell nagy súlyt fektetni, mert a buza és egyéb kalászosok éppen foszforsavból vonnak el legtöbbet a talajból, a mely foszforsav a buzával a piacra kerül, kimegy a gazdaságból, s így az istálló trágyában annyi foszforsav mint a mennyit a növények szükségelnek. Szuperfoszfátot kell tehát alkalmazni katasztrális holdanként 150—200 kg.-ot úgy az őszi kalászosok, mint a tavaszi kalászosok alá, a mely utóbbiak alá most a tél folyamán, hómentes időben kell azt kiszórni a már megszántott földre és be kell boronálni.

— **A verekedés vége.** Megirtuk lapunkban, hogy november hó 17-én a cibakházai vásár estjén, véres esemény színhelye volt a Varjas-szőlőbeli Keresztes Kálmán-féle korcsma udvara. Ifju Becsák Kálmán helybeli szabóiparos hazafelé iparkodott a cibakházai vásárról, azonban, az utban eső Keresztes korcsmájánál megállt, hogy magá-

nak és kocsisának szivart vásároljon. Alig lépett le a kocsiról, ottermett Balla István, Dantesz János, Bózsó György, Meleg György és még egy ismeretlen fiatal a korcsmából és szőlő karókkal kezdték agyba-főbe verni ifju Becsákot, ki vérbe-fagyba ült fel a kocsi-ba és csak a lovak gyors lábának köszönhetve, hogy élve került vissza Kunszentmártonba. A csendőri feljelentés folytán Balla és társai súlyos testi sértés vétsége miatt a járásbírósg elé kerültek december hó 5-én, hol bevallották tettüket, — Bózsó György kivételével, — azonban mentségül azt hozták fel, hogy ifju Becsákkal már reggel szóváltásuk volt és ezért akartak bosszút állni rajta. A bíróság Balla Istvánt 10 napi fegyházra és 100 korona pénzbüntetésre, Dantesz János és Meleg Györgyöt pedig 8—8 napi fegyházra és 80—80 korona pénzbüntetésre ítélte. Ellenben Bózsó Györgyöt felmentette. Az ítélet jogerős.

— **A tiszaföldvári iparosifjak** december 15-én műkedvelő-előadást rendeznek Szinrakerül az Ocskay brigadéros.

— **Ravasz lócsiszárok.** Kulcsár Ádám tiszaföldvári lakos ezelőtt három héttel egy lovat adott el Gombos Pista és Malkócs József lócsiszárok közvetítése mellett 770 koronáért. A napokban a két cigány megjelent Kulcsár Ádámnál s azt mondták, hogy haj van a sárgával, mert a ló vak s most a vevő beperli Kulcsár uramat, ha csak 160 koronát nem fizet nekik azonnal. Már-már sikerült volna is nekik Kulcsár uramon 160 koronáig erett vágni, ha a tiszaföldvári jegyző föl nem világosítja, hogy a lócsiszárok csak az ő megkárósítására törekednek. Így azután Kulcsár Ádám nem is adott nekik egy fillért sem. A csendőrség mindkét cigány ellen feljelentést tett az ügyészségnél.

— **A „Háztartás” Könyvtára.** A magyar gazdasszonyok régi vágya teljesedett a „Háztartás” könyvtárának megindulásával. A „Háztartás” Kürthy Emilné, ezen országosan népszerű szaklapja, 18 év óta a háztartási tudnivalók olyan szédületes sokaságát közölte, hogy ezek áttekintése évtolyamainak a könyvtárra gazdagodott kötetekben ma már lehetetlen. Kellott egy könnyen kezelhető s mégis tartalmas, gyűjteményről gondoskodni, melynek minden egyes kötetében, hosszas keresés nélkül, megtalálják a nők azt, a mire épen szükségük van. Erdős József a „Háztartás” kiadótulajdonosa fölismerete ezt a hiányt s Kürthy Emilné szerkesztésében megindította a „Háztartás” Könyvtárát, melyből eddig husz számot bocsájtott a gazdasszonyvilág rendelkezésére. E csinosan kiállított kötetek tartalma: 1. Hus- és bőjti levelek. 2. Levesbe való tésztek és egyebek. 3. Különféle előételek. 4. Tojás ételek. 5. Marha-, borjú- és sertésus ételek. 6. Szárnyasok és szárnyas vadak. 7. Nyul-, őz- és egyéb vadusok. 8. Halak elkészítése. 9. Különféle főzelékek. 10. Gyurott és kifőtt tésztek. 11. Élesztős tésztek és rétes-félék. 12. Torták könyve. 13. Sós és édes mártások. 14. Édességek és cukorkák. 15. Vegyes sütemények. 16. Különféle italok. 17. Jójüz kenyér sütés. 18. Fagylaltok, kocsonyák, krémek. 19. Gyümölcs befőzés. 20. Zöldség, uborka, stb. eltartása. A felsorolt címek fölmentenek minden magyarázás alól. A falusi, polgári és főri honyha minden szükségletét kielégíti e 20 könyv. Receptjeinek utasításait a kezdő gazdasszony is követheti, viszont a tapasztaltak is bőségesen találnak bennük jóízű, új ételek szakavatott leírását. Reméljük, hogy az érdekelt hölgyek meleg pártolása lehetővé teszi, hogy a „Háztartás” Könyvtárának első sorozatát mielőbb a második kövesse. Ezt annál is inkább várhatjuk, amennyiben egy-egy kötet ára mindössze 20 fillér. — Mind a husz kötetet 4 kor. beküldése ellenében bérmentve küldik. Megrendelésnél elegendő a szám jelzése. Megrendelhető a „Háztartás” Magyar Asszonyok Lapja kiadóhivatalában Budapest, VI., Eötvös-utca 36.

— **A moziban,** ma este 8 órakor páratlanul érdekfeszítő műsor kerül színre. Fene tudja, ebbe a zürzavaros, össze-vissza, se-se-világba, a mikor nem tudja az ember, mért hordja nyakán a fejét, ha tudja, nem tudja meddig hordja még; mondom, ebbe az érthetetlen, céltalan nyavalygásba, jól esik — nevetni, kacagni, feledni is. És mi hétköznapi gondokhoz szegzett kunok, mi is mért ne felednénk, mért ne kacagnánk úgy néha, mikor annyi sok fekete baj, a megélhetés ólom sulya nehezdedik ránk is. S aki föl akar frissülni, meg akar szabadulni e sok fene gondtól, menjen a mozi ma esti előadására. Helybeli amatőrünk néhány kitünő képe is bemutatásra kerül, e mellett kiemelkedik az izléssel összeállított gazdag műsorból «Az angol matrózok» és «Móric», továbbá a «Végzetes tévedés», a tévedések e megázó tragédiája.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. járásbíróság telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: Kis Pál megvette özv. Kis Benedekné és Kis Mária házrészét 600 koronáért. Kis Lajos és János megvették özv. Horváth Istvánné és gyermekei földjét 26000 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1912 november 30-tól december 7-ig születtek: Vigh József, Rényi Imre, Lengyel Mária Etelka, Kruzslíc Margit, Tóth János András. — **Házasságot kötöttek:** M. Kovács István és Kiss Anna, Katona Gábor és Nagy Mária. — **Elhaltak:** Zs. Varga Viktória 3 éves, Kómár János 10 hónapos.

Művészi kivitelű
fényképek,
fényképnagyítások és festmények
legjutányosabb árban készülnek

Hegedüs V. Utódánál
Szentesen,

Horváth Mihály-utca 1. szám, az új
lutheránus templom átellenében.
Meghívásra bárhová kiutazunk.

Jó családból való fiu
tanoncnak
felvétetik SCHIFFER JAKAB FIAI
rőfös és rövidáru-üzletébe.

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás és
szamárköhögés ellen a

KAISER-féle

Mell-karamellákat

a Három fényő védjeggyel.

6100 köszönő- és hálalevél magánosoktól
és orvosoktól.

A legkülönlegesebb, legízletesebb bonbonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér.
Dobozonként 60 fillérért kapható:

Lukács Andor

gyógyszertárban, p. actér.

Szabó Lajosnak

az öcsödi határban lévő **56 kis hold**
első osztályu földje — 20 hold here
is van benne — eladó. Venni szándé-
kozik a Baghy-tanyán (Gyalu-pusztá)
értekezhetnek a tulajdonossal.

Minden idényre

Nagy választék

férfi, fiu és gyermekruhákban,
női és leány kabátokban.

Dus választék fehérművek, cipők
és kalapokban, továbbá keztük,
szőrmeárúk és egyéb divatcikkben

Nagy karácsonyi
játékkiallítás.

HERZ SÁNDOR divatáru
üzletében

Kunszentmárton, Piac tér.

Borokat

minden mennyiségben a legmagasabb áron
vásárol

Kómár István

Szelevény (Halesz-szőlő.)

Egy jókarban levő

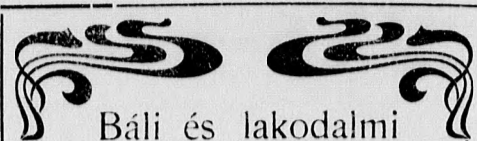
cséplőgép eladó

Venni szándékozik forduljanak Gyalay
Simon kőművesmesterhez.

Hufler és Kalech

nap- és esernyőgyár

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készít-
ményű **nap- és esernyőkben.** Nagy választék
valódi **francia fűzőkben.** Nagy raktár
szőrmeárúkban. Javítások és áthuzatok a
legolcsóbb áruk mellett elfogadtatnak. Minden-
féle átalakítások elfogadtatnak. Rendelések posta
utján eszközöltetnek.

Báli és lakodalmi
meghívókat,

névjegyeket, eljegyzési
értesítéseket, mindenféle

ipari és kereskedelmi

nyomtatványokat

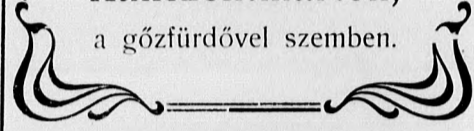
a legolcsóbban készít

Wolf Dezső

könyvnyomdája

Kunszentmárton,

a gőzfürdővel szemben.

Köhögés, rekedtség és hurut
ellen nincs jobb

Réthy-féle pemetefű cukorkánál.

Vásárlásnál azonban **vigyázzunk** és határozottan
Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan után-
zata van. Az eredetinek **Réthy név.**
minden darabján rajta van a
1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor. Mindenütt kapható.
Csak Réthy-félét fogadjunk el.

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenítő

**Pipere-
szappan**

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos
betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító
anyaga folytán elsőrangú kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. Ára 70 fillér.

Hirdetmény.

A szolnoki kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a Szolnok—Csongrád
tiszaalpparti ármentesítő és belvízsa-
bályozó társulat céljaira a nagyrévi
1447, 1448, 1449, 1523, 1528, 1529,
1532, 1533, 1536, 1537, 1540, 1541,
1542, 1544, 1545, 1550, 1551, 1554,
1555, 1560, 1561, 1566, 1573, 1576/1
1576/2, 1577, 1578 hrsz., továbbá a
tiszaugi 228, 238, 248, 249, 1077,
1078, 1080, 1081, 1082, 1085, 1097,
1098, 1100, 1102, 1105, 1110, 1111,
1113, 1114, 1134/2, 1135, 1138
1139, 1140/2, 1145, 1233, 1234, 1235
1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241
1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247
1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253
1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259,
1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265,
1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271,
1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277,
1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283,
1284, 1285 helyrajzs. kisajátított terü-
letek kártalanítási ára megállapítása iránt
folyamatba tett ügyében az egyeztetési
eljárásra s ennek nem sikerülte esetén
a szakértői becsű megejtésére határna-
pul 1912. december hó 16. napjának
d. e. 9 óráját Nagyív község há-
zához és 1912. december 19. napjá-
nak d. e. 9 óráját Tiszaug község
házához kitűzte.

Felhívtnak tehát az összes érde-
keltek, hogy a fenti határnapokon an-
nál is inkább jelenjenek meg, mert ne-
taláni elmaradásuk a tárgyalás megtar-
tását s a kártalanítási összegre vonatkozó
érdemleges határozat meghozatalát
nem gátolja, igazolásnak pedig sem az
egyéni külön értesítés elmaradása, sem
a tárgyalásról való elmaradás miatt
helye nincs.

Szolnokon, 1912. évi november hó
27. napján.

MÉSZÁROS,
jegyző.

7451/1912. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Gazdasági Takarékpénztár végrehajtató-
nak Kis István, mint kisk. Kis Erzsébet és Kis Bor-
bála végrehajtást szenvedeti törvényes képviselője
elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében
a végrehajtási árverés 1600 kor. tőke, 600 kor.
után 1909 szeptember 5-től, 1000 kor. után
1909 november 1-étől járó 8 százalékos kamata,
117 kor. 80 fill. végrehajtási már megállapított,
valamint a jelenlegi 36 kor. 30 fill. és a még
felmerülendő költségeknek kielégítése végett az
1881. 60. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §
értelmében a kunszentmártoni kir. bíróság
területén lévő, Kunszentmárton községben fekvő,
a kunszentmártoni 1190. sz. betétben végrehaj-
tást szenvedett kiskoru Kis Erzsébet és Kis
Borbála nevében álló A I. 1—2. sorsz. 2441 és
2442 hrsz. beltelki szőlő, udvar és gazdasági
épülettel ellátott házból álló ingatlanra, C 3
alatt 988/907 tk. sz. végzéssel Kis Kökény Mik-
lós javára bekebelezett holtigtartó lakás szolgálmi
jog fentartásával 1152 kor. az A + 1 sor és
ugyanazok nevében álló 2491. hrsz. beltelki kert-
re 159 koronában ezennel megállapított kikiál-
tási árban következő feltételek mellett elrendel-
tetik.

1. Az árverés megtartására határidőül
1912. december 23-ik napjának délelőtt
9 órája tüzetik ki a kir. járásbíróság árverési
helyiségében.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingat-
lan a kikiáltási ár kétharmad részén alól nem
fognak eladni. Ha az I 1—2 ssz. 2441 és
2442 hrsz. ingatlan olyan árban adatnék el,
hogy a befolyt vételár a C 2 alatti szolgálmi
jogot megelőző és a végrehajtató javára 600 K
tőke, ennek 8% kamatai és 100 K perovadék
erejéig bekebelezett követelés fedezetére elegendő
nem volna, az árverés nyomban hatálytalanná
válék s az ingatlan nyomban a szolgálmi jogra
tekintet nélkül el fog adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az inga-
tlan kikiáltási árának 10 %-át készpénzben,
vagy az 1881. 60. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. november 6-án
3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában ki-
jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött
kezéhez letenni és az 1908. 41. t.-c. 25. §-a ér-
telmében az, aki a kikiáltási áránál magasabb
ígéretet tesz, ha többet ígérni senki sem akar,
köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka sze-
rint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár
ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, mert ha
ennek eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül
marad és az árverésben, melyet haladéktalanul
fojytatni kell, részt nem vehet.

Kunszentmárton, 1912 október 15.

dr. Pokomándy s. k., kir. albiró.

A kiadmány hitelűl:

Donánszky
kir. tkvvezető.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására a nagy-
érdemű közönségnek, hogy

cipész-üzletemet,

mely hosszú ideig az Ipartestület bérházában
volt elhelyezve, folyó év szeptember hó 1-től

Bethlen-utca 1108. sz. alá

(saját ház) Zsárta Mihály szomszédságában he-
lyeztem át. — Minden szakmában vágó mun-
kákat, úgy mint eddig, ezután is kifogástalan
kivitelben és jutányos árban álltok elő. Sze-
mélyes, vagy levélbeli megbízásokra bárkinek
is készséggel rendelkezésére állok. — Raktá-
rban nagy választék férfi, női és gyer-
mek cipőkben. Javításokat mértékelt ár
mellett vállalok.

Köszönöm a nagyközönség eddigi szives
pártfogását s kérem azt jövőben is.

Tisztelettel

GAÁL ISTVÁN, cipész.

Ujdonság a Lecithin cognak

tápláló ereje folytán elsőrendű erősítő
gyógycognac.

A Lecithin Cognac testileg visszamaradt
egyéneknél, úgy gyermekekénél, mint felnőt-
teknél, de kivált lábadozóknál lévő gyengél-
kedőknél csodálatos hatással bír, mert a ha-
nyatló erő rövid használat után tökéletesen
helyre áll, miért is az orvosok nagyon ajánlják.

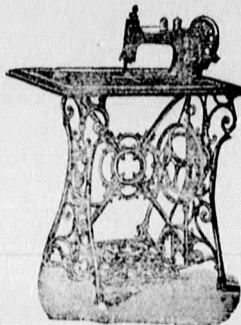
Kizárólagos egyedüli elárúsító hely

Kunszentmártonban:

Tóth Károly

fűszer- és csemege üzletében.

Kényelmes havi vagy heti részletfizetésre

varrógépek,

kerékpárok

és

gramofonok

Olcsó árak. Dús választékban

órák, ékszerek,

látszerárak és

tajtékipák

DÉVAI JENŐ

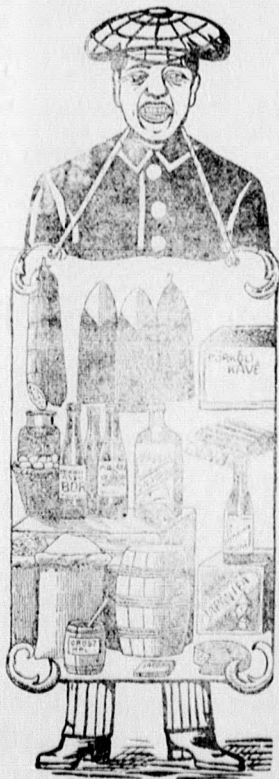
órák, ékszerész, varrógép és kerékpár
nagy raktárban

Kunszentmárton, piactér.

italmérés-i üzlet

Jó forgalmu

házzal együtt örökön eladó
vagy itésnek kiadó. — Cim a kiadóhivatalban megtudható.

Mindig

friss virsli,
hideg felvágottak
legfinomabb
tea, rum és
cognak

Molnár János

fűszer- és csemegekereskedésében

kapható.

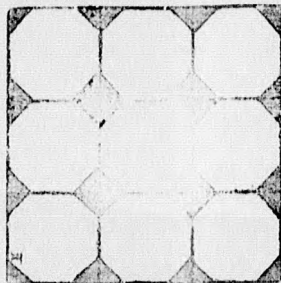
Magyar és német szabásu
kész férfiruhák
 legújabb divatu
női kabátok,
 valamint
gyermek-ruhák
 legolesóbban beszerezhetők
Markovits Armin
 szabó-üzletében
Kunszentmárton, Piac-tér.

Géperőre

berendezett

cementlap

készítő telep

Kunszentmártonban.

Cementlapokat,

melyek külső- és belső-kövezésekre igen alkalmasak, géperőre berendezett

cementlap készítő telepemen

a legdiszesebben mintázott és sima formában állítom elő többféle színezéssel.

Mintákat mindenki saját ízlése szerint választhat.

Az árak a lehető legolcsóbbak.

Cement eladás nagyban és kicsinyben olcsó és jó kiszolgálás mellett.

ifj. Tomonyiczka József

építési vállalkozó és cementlap készítő

Kunszentmárton, Szapáry-u. 868—869. sz.

Mindennap állandóan kapható a
Szarvasi Pletenik-féle virsli
 Egy pár nagy főve 24 fill. Egy pár kicsi főve, tormával és kenyérral, 20 fill.
 Szafaládé 10 fillér.
 Szalonna, disznósajt, kolbász és pácolt halak állandóan raktáron a legfrissebb állapotban.
 Rum, cognak, likőr.
 Gyomorhaj, sápadtság és gyermekágyban levőknek erősítőszernek melegen ajánlom
Lecithin-gyógycognakot
 tüdőbetegeknek
Emmocvelle ásványvizet.
 Mézédés
 Alméria ringlót-szőlő és mindenféle friss fűszerárak a legolesóbban kaphatók
Tóth Károlynál
 Kunszentmártonban.

Női kalap divatterem megnyitás.

Tisztelettel tudatom Kunszentmárton és környéke n. é. hölgyközönségével, hogy helyben, a zsidó templom mellett, **Deák Ferenc-utca 1235. szám** alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

női kalap divattermet nyitottam.

Raktáron tartom a legújabb divatu női kalapokat és mindenféle hozzávalókat, javításokat és átalakításokat gyorsan, pontosan és a legizlésesebben eszközölök. — Kérem a m. t. hölgyközönséget, hogy szükségletük esetén megtisztelő bizalmukkal kitüntetni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel **Silberstein T.**, divatárúsnő.

Géperőre berendezett asztalos-műhely

Kunszentmártonban.

An szerencsém Kunszentmárton és környéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy **Bethlen-utca 1136. számú házamban levő**

ASZTALOS-MŰHELYEMET géperőre rendeztem be.

Abban a helyzetben vagyok, hogy famegmunkáló gépemmel, melyet kilenc lóerejű motor hajt, a legnagyobb munkákat is a legrövidebb idő alatt a legpontosabban végezhetem.

A legjutányosabban készítek

mindennemű épület- és butormunkákat.

Kész butor mindenkor kapható.

Tisztelettel kérem a nagy közönséget, hogy ezen vállalatomban b. megrendeléseikkel támogatni sziveskedjenek.

Tisztelettel

PÁSZTI ALBERT

épület és butorasztalos.

Első minőségű falitéglát

és

fedélcserépet

napi áron szállít bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

Ferenczy József.

Magyar gazdasági gépraktár, Szentes

Rákóczi-tér
14. szám.

Értesitem a t. gazdaközönséget, hogy a legújabb gyártmányu
benzinmotorok és cseplők, kaszáló és aratógépek, ugyszintén
páncélekék, boronák, szecskavágók, járgányok s továbbá ezek
 alkatrészei
 Műszaki áruk, ugymint: mázsák, furógépek, olajkannák, kulcsok, reszelők, kalapácsok,
 minden fajta géphez való zsírók szijak, manometerek, vízvezeték csapok
 és ehez való kellékek és mindennemű olajok, zsírok, zsákok, kötelek, ponyvák nagy választékban.
Fiók-raktár Kunszentmártonban BALLA N. PÉTER urnál
 Mátyás király-utca 1264. szám alatt.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri **Pusztai Ferenc** magyar gazdasági gépraktára Szentesen.